

KJAK

Vit skulu errin halda grind til og verja okkara rættindi

Tað krevst nógv greiðari tala og samskipan frá okkara politisku myndugleikum um herferðina ímóti grindadrápi

Hogni Hoydal

Á arbeiðsplássum, í dagligum práti millum fólk kring alt landið og á sosialu miðlunum er livandi orðaskifti um, hvussu vit skulu fyrihalda okkum mótvegis tí liði av svørtkløddum fólki, svørtum bilum og svørtum bátum, sum eru komin til Føroya. Við tí alment fráboðaða endamáli at steðga grindadrápi við øllum líkinda atgerðum og amboðum.

Nógv frálík svar og átøk eru gjørd við heimasíðum og innleggum frá eitt nú Grindamannafelagnum og frá privatpersónum og bólkum, sum staðfesta okkara

rættindi, upplýsa sakliga og seta góðar og beinar grundgevingar fram.

Men boðskapurin og atgerðirnar frá okkara ovastu myndugleikum eru ov veikar og tykjast lítið samskipaðar. Løgmaður sigur, at vit skulu verja okkara rættindi, men skulu virða rættin at mótmæla og skulu vísa gestablíðni. Meðan landsstýrismaðurin á økinum tibetur hevur verið meira greiður um ikki at lata okkum hótta.

Hvat skal sigast og gerast?

Her krevst greið tala og atgerðir frá okkara ovasta politiska myndugleika. Mæli til, at vit standa saman um hetta:

1. Vit skulu hvørki royna at fjala ella tiga burtur okkara grindadráp. Vit skulu halda grind til sum vanligt kring landið, og sýslumenn og grindaformenn eiga óskammaðir at skipa fyri við teimum vanligu atlitunum um tørv á tvøsti og spiki í økinum. Atlit til Sea

Sheapard eiga ikki at gera av, um grind skal rekast og haldast til.

2. At fara í grind og at fáa part, er ein grundleggjandi rættur hjá hvørjum einasta føroyingi. Vit eiga at vera errin av hesi mest burðardyggu og sosialu nýtslu av livandi tilfeingi í náttúruni, sum nakað nútíðar samfelag í heiminum kann vísa á. Og vit kunnu vera errin av teimum støðugu batunum í skipanini og í drápsháttinum, sum eru framdar seinastu árin.
3. At fólk mótmæla lógliga og siga sína hugsan um grindadrápið, er sjálvandi teirra rættur. Og hetta skal svarast við orðum og upplýsing. Men sum gamla orðtakið sigur: “Tað bata so lítið føgur orð við brugdu”. Her er ikki talan um lóglig mótmæli ella um at vísa gestablíðni. Her er talan um fólk og ein skipaðan felagsskap, sum koma til landið við tí alment fráboðaða endamáli við ólógligari framferð at leggja seg út í okkara lógliga virksemi

og rættindi. Tað kunnu vit ikki á nakran hátt góðtaka. Okkara myndugleikar eiga at boða greitt frá, at hesi fólk og hesin felagsskapur eru óynskt í Føroyum.

4. Ongin okkara skal lata seg øsa ella freistast til at brúka somu framferð, sum hesi fólk. Okkara myndugleikar, vaktartænasta og løggregla skulu tryggja, at tey ikki á nakran hátt kunnu leggja seg út í okkara rættindi og lógarfesta virksemi. Eg undrist stórliga á, at ikki hevur verið roynt at nokta teimum innferðarloynvi og loynvi at taka útgerð til landið. Um lógarheimildir vanta, átti landsstýrið at tikið tað til viðgerðar beinanvegin.

Ein spurningur um tilverugrundarlag

Burtur úr fyrstu royndunum hjá útlenskum felagsskapum í 1980’unum at fáa enda á grindadrápi í Føroyum kom, at stórar ábøtur vórðu gjørdar: Hvalváknið varð bannað, hvalvágirnar vórðu eftirmettar, arbeiitt hevur

verið støðugt við at bøta um reiðskapin, og skipanin av rakstri og drápi á sjógvi og landi er nógv bøtt. Okkara skipanir standa væl og virðiliga mót við, ella eru betri enn skipanir aðrastaðni fyri veiði av villini djórum.

Men tað kom eisini tað burturúr, at vit staðfestu, at talan er um meira enn rættin at drepa grind og á henda hátt fáa mat úr sjónum. Politiska skipanin stóð saman um, at Føroyar á ongan hátt kunnu góðtaka, at felagsskapir ella onnur lond vilja banna Føroyum at heysta burtur av ríkidømi havsins, um vit gera tað burðardyggt og eftir øllum reglum í altjóða lóg og avtalum. Góðkenna vit tað, steðgar tað ikki har.

At keypa sær avlát

Til eru røð av herferðum ímóti at gagnnýta sjógvinn sum matkova. Sterkar kreftir vilja gera havið til “reservat” og banna øllum fiskiskapi á ávísu leiðum, hóast hann er burðardygur. Hugsanin handan hetta er, at ídnaðarsamfelagið hevur oyðilagt alla náttúru á landi. Og nú kunnu tey somu

londini, sum liva av framhaldandi at ovtroyta, niðurpína og dálka náttúruna, keypa sær “avlát” við at friða havið og nýta tað, sum ein sýnisglugga í frittíðini.

Hetta er sama hugsan, sum trúttar niður í okkum hendan boðskap: Tað er nógv betri fyri heimin, náttúruna, djórini og heimins vistskipan, at vit ikki kunnu gagnnýta okkara egnu tilfeingi burðardyggt, og vanlig fólk skulu ikki hava rætt at útvega sær mat og innløgu kostnaðarlest úr egnum landi. Nei, ístaðin skulu vit øll noyðast at innflyta og gjalda fyri kjøt øllum reglum í altjóða lóg og avtalum. Góðkenna vit tað, steðgar tað ikki har.

Og so kunnu somu fyrirkur nýta eitt sløð av sínum vinningi til at stuðla Sea Sheapard og øðrum felagsskapum.

Ferðaseðlaskipanin – opið bræv til Strandferðsluna

Jákup av Skarði

Nú nýggj ferðaseðlaskipan er sett í verk, loyni eg mær at skriva nøkur orð – kanska okkurt kann nýtast at bøta um? Eg havi frætt, at fundur var í Suðri hósdagin 19. juni 2014, har ferðaseðlaskipanin var eitt mál, umrøtt varð, men eg rokni ikki við at tað verður nøkur kunning frá SSL.

Eg haldi besta skipanin er, at vit keypa ferðaseðlarnar umborð “í kioskini” - eins og við Smyrli. Tí tá er einki bíðirað á rampuni, loyst verður stundisliga og tað er “betryggjandi” fyri nógv, at onkur av manningini er sjónligt millum ferðafólkið. Teir kunnu fyri tað telja á dekkinum, at víta um vit eru ov nógv.

Nú vit skulu gjalda báðar vegir, gjørdist eitt sindur bíligari at ferðast – og tað er at gleðast um. Men, um ætlanin bert var at tað skuldi verða bíligari, so kundi tað verið gjørt, uttan tó at gera skipanin dupulta. Í hesi dupulta skipan, skal eisini havast í huga, at dupult so nógvir ferðaseðlar skulu prentast. Kanska rullurnar

ikk eru tær dýrastu, men tað er so ein eykaútreiðsla í pappíri og prenti.

Ein trupulleiki higartil er, at Ternan hevur ikki tíð at steðga í Nólsoy og tiskil má Ternan nú seta ferðina upp, um arbeiðsfólkini ikki skulu mæta ov seint til arbeiðis. Verður hetta gjørt, verður sjálvsagt meira brennievnið nýtt og talan verður tí bæði um størri útreiðslur, og eisini um meira dálking. Var møguleiki at keypa ferðaseðil uppi í salongini, kundi hetta verið gjørt meðan siglt varð – bæði um talan er um dupulta skipan ella “gomlu” skipanina, so var ikki neyðugt at seta ferðina upp, ella at broyta ferðatíðirnar.

Er nýggja skipanin sett í verk, tí fólk ferðast við

øðrum skipum til Nólsoyar, fyri síðani at sigla ókeypis aftur til Havnar, so eigur at bera til at nýta somu skipan sum umborð á Smyrli: Lat manningini ferðaseðilin, tá ið farið verður í land.

Lat meg bara leggja afturat, at skipanin við Smyrli enn er, at góldið verður bert norður. T.v.s., at tað ber til at sigla ókeypis suður og síðani á annan hátt at fara norður aftur – við tyrllu ella skjóttgangdi báti.

Eitt stórt stig inn í gerandisdagin er, at nú kann ríndast við gjaldskorti. Men... Net-sambandið til kortlesaran er ikki nóg gott og tiskil gongur ein løta við hesum og tað seinkar sjálvsagt søluni/bíðiraðnum. Eg hugsi mær at hesin

trupulleikin varð loystur, um sølan var í salongini, heldur enn á bildekkinum. Tó at netið ikki arbeiðir skjótt, hugsi eg tað er eitt vet skjótari har enn á bildekkinum.

Um nú ferðaseðlarnir vórðu seldir í salongini, har kioskin fyrr var, hevði ein síðuvinningur verið, at onkur av manningini var til staðar millum ferðafólkini. Sum er, er alt ov sjáldan, at manningin er sjónlig, eisini í keðiligum veðrið. Hetta kundi havt við sær, at ferðandi kendu seg tryggari.

Góðu tit í Strandferðsluni. Hendan nýggja skipanin skal kanska “koyrast til”, men fløskuhálsurin verður tann sami, óansæð hvussu væl manningin dugir at nýta

nýggju tólini. At standa í bíðirað á rampuni í Nólsoy, ein illveðursdag, er ikki besta byrjanin til arbeiðsdagin.

Tí skjóti eg upp, at tit lata manningina telja tey ferðandi, á dekkinum/rampuni, men flyt ferðaseðlasøluna upp í fyrrverandi kioskina - og, um neyðugt, lat ferðafólkið handa manningini ferðaseðilin, tá ið farið verður í land.

...kanska Strandferðslan sær onkrar møguleikar afturat, um ferðaseðlar verða seldir í “kioskini”, undir liðini á kaffimaskinuni?

Við bestu ynskjum um góða og tryggja farleið um Nólsoyarfjørð.